

Ogólnopolska Konferencja Naukowa

**ZNACZENIE POLSKICH ŚRODOWISK POLITYCZNYCH XIX WIEKU
DLA FORMOWANIA KADR ODRODZONEJ POLSKI.
HISTORIA I BIOGRAFIE**

Kalisz, 14-16 listopada 2024

ORGANIZATOR

Uniwersytet Kaliski
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
Instytut Interdyscyplinarnych Badań Historycznych

PATRONAT HONOROWY

Prezes Polskiej Akademii Nauk
prof. Marek Konarzewski

Prezes Polskiej Akademii Umiejętności
prof. Jan Ostrowski

Prezydent Miasta Kalisza
Krystian Kinastowski

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Kaliskiego
im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego
prof. dr hab. n. med. i n. o zdr. Andrzej Wojtyła

RADA PROGRAMOWA

prof. dr hab. Waldemar Łazuga – przewodniczący
prof. dr. hab. Andrzej Chwalba – Uniwersytet Jagielloński Kraków
prof. dr. hab. Maciej Janowski – Instytut Historii PAN Warszawa
prof. dr hab. Jerzy Pietrzak – Uniwersytet Kaliski
prof. dr. hab. Robert Traba – Instytut Studiów Politycznych PAN Warszawa
prof. dr. hab. Adam Wątor – Uniwersytet Szczeciński
prof. dr. hab. Mariusz Wołos – Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej Kraków
prof. UO dr. hab. Marek Białokur – Uniwersytet Opolski
prof. UK dr. hab. Jarosław Durka – Uniwersytet Kaliski
prof. UK dr. hab. Piotr Gołdyn – Uniwersytet Kaliski
prof. UR dr. hab. Paweł Sierżęga – Uniwersytet Rzeszowski
prof. UAM dr. hab. Damian Szymczak – Uniwersytet im. Adama Mickiewicza Poznań
prof. UK dr. hab. Krzysztof Walczak – Uniwersytet Kaliski

KOMITET ORGANIZACYJNY

prof. UK dr hab. Krzysztof Walczak – przewodniczący
dr Bogumiła Celer – sekretarz
dr Elżbieta Steczek Czerniawska
mgr Anna Lisiecka
mgr Paulina Matysiak
mgr Marcin Mikołajczyk
mgr Aldona Zimna
mgr Maja Żeško

MIEJSCE OBRAD

Aula im. Profesora Czesława Glinkowskiego
(budynek Rektoratu Uniwersytetu Kaliskiego, I piętro)
ul. Nowy Świat 4, 62-800 Kalisz

PROGRAM KONFERENCJI

DZIEŃ PIERWSZY – 14 XI 2024 r.

10:00-10:15 – OTWARCIE KONFERENCJI.

10:15-11:30 – PANEL I: DYSKUSJA

Uczestnicy:

Prof. dr hab. Waldemar Łazuga – Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta
Stanisława Wojciechowskiego – moderator

Prof. dr. hab. Andrzej Chwalba – Uniwersytet Jagielloński Kraków

Prof. dr. hab. Maciej Janowski – Instytut Historii PAN Warszawa

Prof. dr. hab. Robert Traba – Instytut Studiów Politycznych PAN Warszawa

11:30-11:45 – PRZERWA KAWOWA

11:45-13:15 – PANEL II

Prowadzący: dr hab. prof. UK Piotr Gołdyn

Wystąpienia:

dr hab. prof. UK Krzysztof Walczak

(Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)

Rosyjskie gimnazja Królestwa Polskiego jako kuźnia kadr odrodzonej Polski

dr Rafał Radziwonka (Muzeum Warszawy)

Szkoła Główna Warszawska - kuźnia kadr politycznych, społecznych, naukowych
i kulturalnych Warszawy II. poł. XIX w.

dr Aldona Molesztak (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego)

Rola nauczycieli w formowaniu kadr odrodzonej Polski

dr hab. Jarosław Cabaj (Uniwersytet w Siedlcach, Instytut Historii)

Polskie środowiska naukowe w poszukiwaniu płaszczyzn współpracy ponad zaborami
(druga połowa XIX – początek XX w.)

13:15-13:30 – PRZERWA KAWOWA

13:30-14:45 – PANEL III

Prowadzący: dr hab. prof. UO Marek Białokur

Wystąpienia:

prof. dr hab. Tomasz Sikorski, prof. dr hab. Adam Wątor (Instytut Historyczny US)
Działacze Ligii Narodowej dzielnicy pruskiej i ich rola w życiu publicznym II Rzeczypospolitej.
Portret zbiorowy środowiska

prof. dr hab. Zofia Chyra-Rolicz (Instytut Historii, Uniwersytet w Siedlcach)
Wkład spółdzielców w tworzenie niepodległej Rzeczypospolitej

mgr Marta Czerwieniec-Ivasyk (Uniwersytet w Siedlcach)
Polscy inżynierowie kolejowi z Kolei Transsyberyjskiej w odbudowie odrodzonej Rzeczypospolitej

dr Grzegorz Brodacki (Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk)
„Rzeczpospolita Zakopiańska” – jej ojcowie i ich działalność w II Rzeczypospolitej

14:45-15:30 – PRZERWA OBIADOWA

15:30-17:00 – PANEL IV

Prowadzący: dr Bianca Sadowska

Wystąpienia:

prof. dr hab. Józef Koreczuk (Uniwersytet Wrocławski)
Udział Władysława Seydy w tworzeniu organów wymiaru sprawiedliwości w Polsce
po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku

dr Bogumiła Celer (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego),
mgr Henryka Karolewska (Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk)
Działaczki i działacze polityczni przełomu XIX i XX wieku oraz II Rzeczypospolitej w świetle
„Słownika biograficznego Wielkopolski południowo-wschodniej”

dr Monika Opioła-Cegielka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
„Sypiemy nowy szaniec przeciw zalewowi niemczyzny tam, gdzie ona z największą siłą uderza
w progi nasze”. Kształtowanie polskich postaw patriotycznych bydgoszczan na łamach
„Dziennika Bydgoskiego” w latach 1908-1920

dr Piotr Bojarski (Instytut Północny im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie)
Z krakowskich Oleandrów do Olsztyna – losy ppłk. Kazimierza Goebła

17:00-17:30

Dyskusja i podsumowanie pierwszego dnia obrad.

19:00 – KOLACJA

DZIEŃ DRUGI – 15 XI 2024 r.

10:00-11:15 – PANEL V

Prowadzący: dr Elżbieta Steczek-Czerniawska

Wystąpienia:

dr Małgorzata Bańkowska (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Wileńska bibuła. Stanisław Wojciechowski jako redaktor i publicysta konspiracyjnego „Robotnika”

dr hab. prof. UO Marek Białokur (Uniwersytet Opolski)

Miejsce Zygmunta Miłkowskiego w polskich środowiskach politycznych II połowy XIX
oraz początków XX wieku i jego wpływ na formowanie kadr Odrodzonej Polski

dr hab. prof. UK Ewa Andrysiak (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Alfons Parczewski jako współtwórca odrodzonego szkolnictwa wyższego

dr Paweł Fiktus (Wyższa Szkoła Prawa we Wrocławiu)

Julian Makowski – aktywność naukowa i polityczna do 1918 r.

11:15-11:30 – PRZERWA KAWOWA

11:30-12:45 – PANEL VI

Prowadzący: dr hab. prof. UK Ewa Andrysiak

Wystąpienia:

dr hab. prof. UAM Krzysztof Rottermund (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)
Feliks Nowowiejski w kontekście niemieckiego „hurra-patriotyzmu” i polskiego patriotyzmu
niepodległościowego. Paradoksy i meandry w życiorysie i twórczości kompozytora „Roty”

dr hab. Sebastian Paczos (Wydział Historii UAM)
Stosunek polskich konserwatystów do ustroju nowo odrodzonej Polski – casus Jana Bobrzyńskiego

dr Bianca Sadowska (Uniwersytet Gdański)
Wacław, syn Aleksandra. Rola postawy patriotycznej rodziców na wychowanie dzieci,
na przykładzie rodziny Aleksandra Lednickiego

dr Kamil Piskała (Uniwersytet Łódzki)
Mieczysław Niedziałkowski – najmłodszy poseł PPS w Sejmie Ustawodawczym

12:45-13:30 – PRZERWA OBIADOWA

13:30-15:00 – PANEL VII

Prowadzący: dr Joanna Lusek

Wystąpienia:

prof. dr hab. Mariusz Wołos
(Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie)
Aleksander Więckowski (1854-1919) – człowiek niewykorzystanych możliwości

dr Katarzyna Grysińska-Jarmuła
(Wydział Historyczny, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego, Bydgoszcz)
Władysław Mieczkowski (1877-1959). Z podbydgoskiego Nieciszewa do poznańskiego ratusza

mgr Wojciech Bielski (Uniwersytet Warszawski)
„Tytan pracy znad Ciechanowa” – wokół postaci Michała Ignacego Bojanowskiego

mgr Kamil Roter (Uniwersytet Śląski)
„Gdy będą ludzie dobrzy, będą i rządy dobre”. Poglądy polityczne Andrzeja Horodyskiego
zawarte w „Obywatelskich obowiązkach – uwagach społeczno-moralnych”

dr Ewa Rzanna-Szczepaniak
(Akademia Muzyczna im. Ignacego Jana Paderewskiego w Poznaniu)
Rozwój amatorskiego ruchu śpiewaczego w Wielkopolsce, w latach 1868-1918

15:00-15:30

Dyskusja i podsumowanie drugiego dnia obrad.

17:30 Spacer ulicami miasta

18:30 – KOLACJA

DZIEŃ TRZECI – 16 XI 2024 r.

10:30-11:30 – PANEL VIII

Prowadzący: prof. UK dr hab. Jarosław Durka

Wystąpienia:

dr Dorota Gajda-Szczegielniak (Akademia Nauk Stosowanych WSZiA w Opolu)
Siostry Krzyżanowskie. Dwie biografie polską polityką naznaczone

dr Agnieszka Wysocka (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy)
„Dobry duch Tuczna” – Justyna Wichlińska (1878-1964)

dr Agnieszka Misiurska (Instytut Śląski (Opole))
Pani na pograniczu. Działalność społeczna, polityczna i gospodarcza Marii Ciechanowskiej
(1863-1953)

11:30 -11:45 – PRZERWA KAWOWA

11:45-12:50 – PANEL IX

Prowadzący: dr Małgorzata Bańkowska

Wystąpienia:

dr Piotr Molenda (Akademia Wymiaru Sprawiedliwości)
Wkład duchowieństwa zaboru pruskiego południowo-wschodniej Wielkopolski w kształtowanie i realizację programu pracy organicznej

dr Edyta Włodarczyk-Czech (Uniwersytet Wrocławski)
Stosunki biskupa Juliusza Bursche z przedstawicielami polskich elit politycznych w okresie międzywojennym

mgr Marcin Mikołajczyk (Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)
Ksiądz Józef Bronisław Szafnicki – niezwykle duchowny, prefekt szkół kaliskich, nauczyciel Stanisława Wojciechowskiego

13:00-13:45 – PRZERWA OBIADOWA

13:45-15:00 – PANEL X

Prowadzący: dr hab. prof. UK Piotr Gołdyn

Wystąpienia:

prof. UK dr hab. Jarosław Durka

(Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)

Jan Michalski (1875-po 1936) inżynier, prezydent Kalisza, Radomia i Łowicza,
minister aprowizacji

dr Joanna Lusek (Muzeum Górnośląskie w Bytomu)

Rola przedstawicielstwa dyplomatycznego RP w Sztokholmie w zakresie inspirowania
i wspierania działań o charakterze kulturalnym, edukacyjnym i społecznym podejmowanych
przez środowisko Polaków w Szwecji (1919-1945)

mgr Piotr Pietryga

(Szkoła Główna Mikołaja Kopernika, Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie)

Wątki niepodległościowe i patriotyczne w publikacjach ks. prof. Aleksandra Żychlińskiego
(1889-1945)

mgr Franciszek Bolechowski (Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie)

„Bunt mas” w socjologicznej myśli lat 20. XX wieku na przykładzie dzieła Floriana Znanieckiego
„Upadek cywilizacji zachodniej” i Josè Ortegi y Gasset „Bunt mas” – analiza porównawcza

dr Sławomir Przygodzki

(Uniwersytet Kaliski im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego)

Środowisko rodzinne i zawodowe Feliksa Wojciechowskiego (1826-1880) w świetle badań
genealogicznych i akt stanu służby urzędników administracji więziennej Królestwa Polskiego

15:00-15:30

PODSUMOWANIE I ZAMKNIĘCIE KONFERENCJI